

JULIOL 2017

12

Arrels

Arrels

Viuen al carrer perquè volen?

Volem que aquesta revista sigui útil.

Arrela't és la revista d'Arrels, entitat que des de 1987 atén a Barcelona persones sense llar oferint allotjament, alimentació i atenció social i sanitària.

Prejutgem sobre les persones sense llar?

Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació.

@ferranb

Les persones que dormen al carrer expliquen que una de les coses que més mal els fa és la mirada de la gent culpabilitzant i transmetent menyspreu. Així com viure al carrer és una de les imatges extremes de la pobresa, també és **una de les situacions que més argumentem i justifiquem sense tenir cap coneixement clar de la problemàtica.** Des d'Arrels portem molt de temps explicant arreu aquesta realitat

i ens adonem que els dubtes que ens arriben i la sorpresa de les respostes que donem es repeteixen força sovint.

Les persones que dormen al carrer són alcohòliques... o el carrer les alcoholitza? Segur que estan al carrer perquè han fet alguna cosa... o pot ser no han tingut gaires oportunitats? No volen res... o no els oferim allò que

realment necessiten? Si els ofereixen un alberg, per molt malament que estiguin, hi haurien d'anar... encara que estiguin més segurs estant al carrer? Els he ofert un entrepà i no el volen... i si el problema no és l'alimentació?

Per què hi ha situacions en les quals no tenim cap dubte en prejudicar i altres en què ni ens ho plantejem? Per què si veiem un accident de trànsit en una carretera no ens preguntem si la persona ha begut molt, si anava fent el boig conduint i demanem immediatament ajuda per a aquesta persona? Per què quan veiem una persona dormint al carrer suposem que ha begut o que ha fet el que no tocava i no reclamem res?

Les persones dormen al carrer perquè no tenen un altre lloc on fer-ho amb unes mínimes condicions. No podem demanar a les persones que passin per situacions que nosaltres no acceptaríem. Si les 1.026 persones que avui dormen al carrer haguessin tingut un lloc on dormir el primer dia que hi van arribar, ara mateix no hi estarien.

La teva veu

Suggeriments, idees i comentaris que ens emocionen i ens fan reflexionar.

Envia el teu a:

comunicacio@arrelsfundacio.org
o a través de les xarxes socials.

Portada arrela't 12

A la portada, el Rafael i el Juan es miren cara a cara.

Totes les lletres cal·ligràfiques que s'utilitzen en aquesta revista pertanyen a persones que han viscut als carrers de Barcelona i s'han convertit en tipografies en el projecte HomelessFonts.

Sorpren-te a: www.homelessfonts.org

Edita: Arrels Fundació c/Riereta, 24 08001 Barcelona
Coordinació: Silvia Torralba
Consell de Redacció: Andrea Freixas, Maria Pomés, Marta Pulgar, Silvia Torralba
Redacció i edició: Andrea Freixas, Maria Pomés i Silvia Torralba
Revisió lingüística: Toni Lluís Reyes i Imma Soldevila
Fotografia: Juan Lemus
Maquetació: www.sherpa.agency
Impressió: Gràfiques Masanas
Dipòsit legal: B-11756-2012
Disponible en format pdf a arrelsfundacio.org

Mariangeles Escribano Otro prejuicio sería, personas que piensan que están ahí porque ellos mismos se lo han buscado. Hay que concienciar más a la sociedad de que hasta el más afortunado, se puede ver sin fortuna y no por que se lo haya buscado.

Noelia González Un prejuicio que es diu bastant és el de: "tots són alcohòlics i drogadictes i per aquest motiu s'han vist al carrer", sense pensar l'història que hi pot haver darrere. Una manera de trencar-los pot ser una comunicació directa amb ells per a concienciar que no sempre és així, o fer campanyes amb casos reals.

Silvia Silvieta que són gent que no ha treballat mai, ni es preocupa de cercar feina.

Carme Tellez Pensem que la persona que està al carrer s'ho ha buscat (q són persones "vagas", de classe social baixa, drogadictes, alcohòlics.....) també pensem que a nosaltres no ens passarà mai. Hem de començar per l'educació, la consciència, la solidaritat, l'amor..., pels joves i tota la societat..... canviant aquesta societat que hem construït..., pensant que cada un de nosaltres pot fer alguna petita cosa.

Lau Miao que estan allà per que s'ho mereixen, no s'ho han currat prou.

Reportatge

MITES I
PREJUDICIS ENVERS
LES PERSONES
SENSE LLAR

Què sabem realment sobre les persones sense llar? Viure al carrer és una realitat invisible sobre la qual encara hi ha mites i prejudicis. Trencar-los significa entendre la complexitat d'aquesta problemàtica, que res és blanc o negre, que a les nostres decisions se sumen altres factors de la societat i que tots podem col·laborar per fer possible #ningú dormint al carrer.

Intentem desmuntar aquests mites i prejudicis amb les respostes de dues persones que saben què significa viure al carrer. Ho hem complementat amb xifres del **Cens de persones que dormen al carrer a Barcelona** i amb les **Recomanacions sobre el tractament informatiu del sensellarisme** de la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar.

1. SÓN ALCOHÒLICS.

L'alcoholisme o el consum de drogues no són l'única causa per arribar a viure al carrer. En moltes ocasions poden ser-ne conseqüència i hi ha casos en què la persona no consumeix res. Persones que coneixem van començar a beure perquè volien evadir-se, deixar de passar fred i no pensar que els podien agredir. "Quan vius al carrer, la droga i l'alcohol poden arribar fàcilment; sortir-te'n és un esforç enorme i necessites ajuda." El punt de partida hauria de ser entendre que parlem de malalties i no culpar la persona.

2. NO VOLEN ANAR ALS ALBERGS.

Per què hi ha persones que dormen al carrer i que no volen anar a un recurs encara que faci fred? Els motius tenen a veure amb què aquests espais sovint no tenen en compte què vol i necessita la persona. Dormir en un recurs temporal implica compartir l'espai amb molta gent, manca d'intimitat i tranquil·litat i haver de deixar fora els embalums i els animals de companyia. "Quan entres a un alberg saps que no és la solució definitiva i que pots tornar al carrer." La solució hauria de ser pisos a preu assequible on la persona pugui viure de manera estable i espais més petits i de proximitat.

3. NO VOLEN TREBALLAR.

Segons dades del cens de persones que dormen al carrer a Barcelona, el 66% de les persones no reben diners per part de l'administració. Moltes persones que dormen al carrer han treballat, algunes treballen en l'economia informal i altres tenen una feina normalitzada però els ingressos són molt baixos i no arriben per pagar un allotjament. També hi ha persones que mai podran tornar a treballar perquè la vida al carrer els ha afectat i la seva salut és molt fràgil. I hi ha moltes altres que destinen tot el dia a sobreviure i a anar d'un recurs a un altre per poder menjar, dutxar-se, dormir...

4. SÓN IMMIGRANTS QUE S'APROFITEN DE LA SITUACIÓ.

El 33,5% de les persones que viuen al carrer a Barcelona tenen nacionalitat espanyola, un 38,3% són comunitaris i el 24,9% són extracomunitaris, segons dades del cens de persones sense llar realitzat al juny del 2017. La carència d'una xarxa de contactes, les dificultats administratives per adquirir documentació, l'idioma i la discriminació pel fet de ser estrangeres implica que moltes persones immigrants es trobin en una situació més fràgil respecte la resta de la població.

PREJUDICI

ACCIÓ DE PREJUTJAR. ACTITUD NO RAONADA, MANCADA DE PROVACIÓ, QUE ES MANIFESTA EN FORMES D'ANTIPATIA O DE SIMPATIA ENVERS INDIVIDUS, GRUPS, RACES, NACIONALITATS, IDEES, ETC.

6. SÓN INCÍVICS I VIOLENTS.

A una llar hi ha necessitats bàsiques que tenim cobertes i de les quals sovint no som conscients. Viure al carrer significa estar més exposat a situacions de conflicte públic i a sancions perquè no tens un lavabo on anar, una dutxa, una cuina, un sofà... tota la teva vida passa al carrer. A més, estàs exposat a patir violència física i verbal. Les dades del cens de persones que viuen al carrer a Barcelona alerten que un 31,6% de les persones han patit agressions. "Un intenta estar tranquil quan dorm al carrer però es donen situacions que et porten a la violència."

7. VIUEN ALCARRER PERQUÈ VOLEN.

Ningú viu al carrer per decisió pròpia. Un dia et veus dormint al carrer i no saps ben bé què ha passat; hi ha motius personals però també estructurals i que tenen a veure amb la societat en la qual vivim. Perds la confiança en els altres: si estàs al carrer és perquè ningú t'ha sabut ajudar ni tu has sabut demanar ajuda. A vegades hi ha persones que diuen que no volen res; això passa perquè reconstruir la confiança i els lligams costa molt. "També depèn de què t'ofereixin. Si m'ofereixen viure en un pis demà mateix diria que sí però no n'hi ha. Els equips de carrer haurien de preguntar a la gent què necessita."

1. HI HA RECURSOS SUFICIENTS PERQUÈ NINGÚ HAGI DE VIURE AL CARRER.

En quin recurs pensen quan fem aquesta afirmació? Menjadors socials? Dutxes? Albergos? Habitatges estables per dormir? Si vius al carrer a Barcelona, per exemple, no pots sopar calent en un menjador social públic i has de destinar moltes hores del dia a desplaçar-te per anar d'un lloc a un altre. Els recursos no estan pensats tenint en compte les necessitats de la persona; alleugen necessitats immediates i temporals però no miren a mig ni llarg termini.

2. NOSALTRES SABEM QUÈ ELS CONVÉ.

Una persona que viu o que ha viscut al carrer té capacitat per decidir què fer amb la seva vida i com afrontar els reptes i les dificultats que van sorgint. La seva opinió i el seu dret a decidir sobre la seva pròpia vida no és menys valuós que el punt de vista que pot tenir qualsevol altre ciutadà o professional de serveis socials. Cal escoltar més.

4. LES PERSONES DEMANEN AJUDA A SERVEIS SOCIALS.

Les dades del cens de persones que dormen al carrer a Barcelona d'aquest 2017 indiquen que el 54,4% de les persones no han estat ateses per un treballador social o similar en els darrers mesos o que no en són conscients. "Hi ha persones que sí que demanen ajuda a serveis socials però altres no. Sol ser gent que viu al carrer fa temps, que en el seu moment va anar a demanar ajuda i que no va trobar la resposta que buscava."

MITÈ
DITA, NARRACIÓ, ETC., FABULOSA I GENERALMENT CONTRAPOSADA A QUALSEVOL TIPUS DE FORMULACIÓ ENRAONADA I DEMOSTRADA, EMPRADA SOBRETOT PER EXPRESSAR CONVICCIIONS FILOSÒFIQUES, COSMOVISIONALS O RELIGIOSES.

6. ÉS UN PROBLEMA SOBRETOT DE CIUTAT.

A Catalunya no sabem exactament quantes persones dormen al carrer i com es reparteixen pel territori. Barcelona és el municipi que té més persones comptabilitzades: 1.026 persones dormint al carrer, 1.954 a albergos i recursos públics i privats i 415 en assentaments, segons les xifres de l'últim recompte. El problema, però, existeix a altres municipis que necessiten dotar-se de recursos i atendre les persones que dormen al carrer sense que aquestes hagin de marxar a un municipi més gran que les ajudi.

5. VIURE AL CARRER A BARCELONA ÉS FÀCIL.

No entrarem a discutir si a Barcelona es viu millor al carrer que a altres ciutats perquè les temperatures no baixen gaire a l'hivern, només destaquem una frase d'una de les persones sense llar que ens ha ajudat a escriure totes aquestes idees: "No importa si a Barcelona fa bon temps o mal temps. Quan vius al carrer estàs exposat i és perillós".

7. ÉS IMPOSSIBLE ACONSEGUIR #NINGÚDORMINTALCARRER.

Finlàndia és el primer país europeu que gairebé ha aconseguit el repte #ningúdormintalcarrer, implementant una estratègia nacional per abordar el sensellarisme i amb solucions que es fixen en l'habitatge estable. A Arrels estem convençuts que a casa nostra també ho podem aconseguir i, si teniu aquesta revista a les mans, és perquè segurament també ho creieu possible! El repte és enorme però es pot assolir amb polítiques i recursos més eficaços.

3. SI JA NO LA VEIG AL CARRER ÉS QUE S'HA SOLUCIONAT EL PROBLEMA.

El procés perquè una persona deixi de viure al carrer és lent perquè s'han de reconstruir lligams i confiança que permetin a la persona fer passes endavant. La situació, però, no se soluciona quan s'entra a viure en un allotjament i arriben reptes importants com millorar l'estat de salut, tenir ingressos suficients, aconseguir una llar estable, ocupar el temps d'una manera útil, etc. "Tens un sostre però l'has de conservar i necessites fer un esforç molt gran per canviar el xip de quan vivies al carrer. Un exemple: t'has d'acostumar a dormir en un llit."

XIFRES QUE AJUDEN A ENTENDRE...

1.026 persones dormen al carrer a Barcelona, un 61,8% més que l'any 2008.

El **75,4% de les persones** al carrer pateixen una vulnerabilitat elevada o mitjana.*

4 de cada 10 han rebut atenció mèdica a urgències en els darrers sis mesos.*

La majoria de les persones al carrer a Barcelona tenen entre **25 i 55 anys**.*

3 anys i 4 mesos, el temps mig que una persona porta vivint al carrer a Barcelona.*

El **37,4%** afirma tenir un animal de companyia.*

* Dades del cens de persones que dormen al carrer a Barcelona realitzat a principis de juny del 2017 i que es basen en les respostes de 358 persones que dormien al ras.

...I ACCIONS QUE TRANSFORMEN

Si veus una persona dormint al carrer, pots comunicar-te amb el Servei d'Inserció Social de l'Ajuntament de Barcelona (tel. 932566650) o avisar-nos a Arrels a través de l'aplicació Arrels Localitzador.

Si creus que la persona que està estirada al terra es pot trobar malament, **avisa el 112**.

No tinguis por de parar-te i parlar amb la persona. **A vegades s'agraeix més una conversa i un gest**, també és una manera de fer-la visible.

Col·labora amb alguna entitat!
A Arrels necessitem persones voluntàries i també pots fer-te donant.

Més informació:
www.arrelsfundacio.org/colabora

Petites accions que trenquen prejudicis

Qui millor que les mateixes persones que han viscut al carrer per desmuntar prejudicis? A Arrels ho fem compartint moments amb la gent jove i explicant de primera mà l'experiència de viure al carrer, jugant a futbol amb treballadors i treballadores d'empreses que volen acostar-se a la problemàtica, a través del teatre i convertint la lletra de persones que han viscut al carrer en tipografies que es poden descarregar.

Mou-te!

Som voluntaris!

El Pis Zero és un refugi nocturn per a persones que fa molt que viuen al carrer i que no han trobat cabuda en cap altre recurs. La Paula Huguet el coneix molt bé. Des del febrer, hi ha passat una quinzena de nits com a voluntària, organitzant els llits o preparant

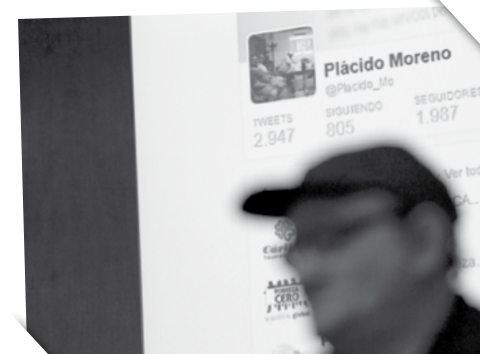
cafès però sobretot acompanyant les persones en allò que demanen: xerrar una estona, una dutxa, escalfar una carmanyola, guardar una cervesa a la nevera o rentar roba. "El més important és sentir que hi ha un altre ésser humà que té curiositat, que t'escolta i et recolza", explica.

"El Pis Zero m'ha ajudat a obrir la mirada. M'ha sorprès conèixer persones que tenien una vida absolutament normal i que estan vivint al carrer. És un pou d'experiència."

La Paula és voluntària del
Pis Zero des del febrer.

Et recomanem...

Els Plácido_Mo es connecten
cada dilluns a la tarda.

@Plácido_Mo a Twitter

Una bona manera de trencar prejudicis és sentir la veu de les persones que han viscut al carrer. Cada dilluns a les 16h, un grup de persones que coneixem a Arrels comparteixen la seva experiència de vida al ras a través de Twitter. Ens parlen de com es viu al carrer quan fa fred, de la violència o la felicitat. Segueix els @Plácido_mo i pregunta el que vulguis!

15 anys de vida al carrer a miquelfuster.com

El Miquel Fuster és dibuixant i va viure 15 anys al carrer. Ha il·lustrat la seva experiència en una trilogia de còmics i també comparteix reflexions a través del seu bloc personal on ens parla de la por, el dolor i l'esforç per sobreviure al carrer. El pots llegir a www.miquelfuster.com

Veus del carrer

"Cuando estás en la calle, estás fuera, excluido del mundo"

He estado más de 15 años viviendo en la calle. Cuando estás en la calle, día a día sientes y saboreas que la sociedad pasa de ti. Te rechaza. Llega un momento que tú también rechazas a la sociedad. La ves como un enemigo. Quedas fuera, excluido del mundo. Te dedicas a sobrevivir y malvives. Intentando que no te den una paliza, que no te roben las bambas o el móvil. Durante años vino a visitarme una pareja de voluntarios de Arrels. Charlábamos. Me ofrecían ayuda. Intentaban convencerme y yo, no gracias, no quiero nada...

De repente, un día, ves que se acerca el invierno, que volverás a pasar frío y te planteas que no vas a estar así eternamente. Hablé con los voluntarios de Arrels y pude acceder a un alojamiento. Ahora estoy que todavía no me lo creo. Me parece un sueño, tengo las llaves de casa, un lavabo, una ducha, una cama! Valoro todos los detalles. Me siento relajado y bien conmigo mismo. Ahora puedo ser un ejemplo para otros de que podemos hacer un cambio. Aunque cueste...

Juan

L'entrevista

“Hem d'intentar mirar des dels ulls de les persones sense sostre”

Rafael Plana treballa en arts escèniques però en els últims anys s'autoanomena 'agitador cultural'. Reuneix el món de les institucions tant culturals com educatives i també les empreses -com a patrocinadores- per engegar projectes. Parlem d'un conflicte que s'ha generat al barri on viu i en el qual l'escola on va el seu fill s'ha involucrat per resoldre.

Quin és el conflicte?

L'escola on va el meu fill és molt a prop de dos parcs on hi ha molta gent que viu al carrer o venen a passar la tarda per beure i estar amb els amics. Això ha fet que aquests parcs, especialment el més petit, hagi quedat inutilitzat pels veïns i la situació genera malestar.

Creus que hi ha solució?

Des de l'escola ens hem involucrat a trobar-la. Jo tinc la sensació que són gent que no tenen una altra alternativa i formen part del meu entorn. La idea seria que ens adaptéssim els uns als altres. No es tracta de fer fora ningú, sinó veure la manera que els veïns puguin tornar a utilitzar els parcs sense por i que les persones sense sostre siguin respectuoses amb l'espai.

Tothom ho veu de la mateixa manera?

Diguem que alguns som els que ens passem d'utòpics, que volem que aquestes persones siguin conscients que estan en un entorn compartit; altres reconeixen que hi ha un problema i cal resoldre'l per tranquil·litat de tots; i finalment hi ha els que els volen treure d'allà sense ser conscients de la seva situació de carrer. S'ho miren des de la seva perspectiva però s'ha d'intentar mirar des dels ulls de la persona sense sostre.

Com busqueu la solució?

Vam pensar en Arrels perquè té un equipament al barri; volíem pensar alguna solució plegats. També volia comptar amb l'observatori d'arts escèniques aplicades de l'Institut del Teatre, l'objectiu del qual és aplicar les arts escèniques a diferents temes com problemes de salut, educació i convivència. I per últim fer una crida al districte per proposar-li que també s'involucrés.

En quin punt esteu?

Ens hem reunit i hem fet un primer pla de treball. També hem organitzat una xerrada d'Arrels a l'escola dirigida als pares preocupats per aquest tema. És bàsic donar informació i respondre dubtes.

I s'han proposat més accions?

I tant. L'escola participarà en l'arrossada que organitza cada any la llar d'Arrels perquè el dos col·lectius es coneguin. El pròxim curs volem que els alumnes coneguin el testimoni de les persones sense llar a través d'una xerrada; una manera d'interrelacionar-se i perdre la por a allò que ens és desconegut. Per últim, la idea seria organitzar, per part de l'Institut del Teatre, alguna activitat lúdica un cop a la setmana.

Hi ha experiències prèvies semblants?

Sí, un conflicte a la plaça de Navas entre la comunitat de joves sud-americans, que passen allà el dia, i els alumnes de l'Institut del Teatre. Abans de trucar als Mossos vam optar per fer un acostament. A través de l'associació 12@16 vam apropar-nos els uns als altres i tothom s'ha conegut. A partir d'aquí és més fàcil i el conflicte està en procés de resoldre's definitivament.

Rafael Plana és músic i pare de família

i col·labora amb Arrels.